

GAZA IS IN SHOCK

Amsterdam/Gaza, 2 januari 2009

Dat de actualiteit ons zo op de hielen zou zitten hebben we natuurlijk niet kunnen voorzien bij het maken van onze gebruikelijke najaarsnieuwsbrief. Een paar dagen voor de Kerst lag hij klaar om gedrukt te worden en toen brak op derde Kerstdag in Gaza de hel los.

We hebben daarom besloten om aan de najaarsnieuwsbrief deze 'noodoproep' toe te voegen.

Na de chaos van de eerste dag van aanvallen is het ons gelukt om weer contact te krijgen met een paar vrienden en collega's van het NCCR en hun ervaringen en verhalen sluiten aan bij de afschuwelijke beelden die we hier in de media zien. Khaled Abu Zaid heeft - uit angst voor een bombardement van de vissershaven, waar zijn flat over uitkijkt - zijn appartement verlaten. Mohammed Omar, onze tolk, heeft hals-over-kop zijn huis moeten verlaten omdat dat ligt naast een Hamas moskee, waarvan zeker is dat deze gebombardeerd gaat worden, wat vrijwel zeker ook de vernietiging van zijn huis betekent. Ramadan Hussein, onze vroegere tolk, heeft twee neven verloren. Al onze vrienden melden doden en gewonden in hun directe omgeving. Niemand ontkomt aan de gevolgen van deze orgie van geweld. De wanhoop die doorklinkt in de gesprekken is beklemmend.

Waarom laat de wereld dit toe? Er is al maanden veel te weinig voedsel en brandstof en andere eerste levensbehoeften. De Gazanen zitten met anderhalf miljoen mensen als ratten in de val; men kan niet vluchten, de grenzen zitten potdicht en vervolgens wordt men vanuit de lucht aangevallen met een onophoudelijke reeks zware bombardementen. Letterlijk *nergens* is men meer veilig. En *niemand* is veilig, want ook al zou alleen het uitschakelen van Hamas het doel van deze Israëliëse actie zijn, in een gebied met de bevolkingsdichtheid van Gaza vallen onvermijdelijk heel veel burgerslachtoffers (door de Amerikanen aangeduid als "collateral damage"). En de wereld kijkt toe.

De ziekenhuizen kunnen de aanhoudende stroom gewonden niet aan. Er is een schreeuwend tekort aan verbandmaterialen, narcosemiddelen, pijnstillers, antibiotica, schoonmaakmiddelen en aan gewoon schoon water. Aan alles. Mensen worden veel te vroeg naar huis gestuurd, omdat hun bed vrijgemaakt moet worden voor nieuwe slachtoffers. De gevolgen laten zich raden. We hebben deze ellende al eerder gezien, maar nooit op een zo grote schaal.

Het is voor de medewerkers van het NCCR op dit moment onmogelijk om te werken, het is veel te gevaarlijk. Zodra de situatie het qua veiligheid weer enigszins toelaat wil men starten met het verlenen van noodhulp aan de vele slachtoffers. En vervolgens zal er weer een groot aantal nieuwe patiënten met oorlogsverwondingen aangemeld worden voor opvang, begeleiding, revalidatie en nazorg.

Waarschijnlijk bekruipt u, net als ons, ook een gevoel van frustratie, woede en machteloosheid. En van uitzichtloosheid. Hoe moet het verder?

Op zo'n moment is het heel belangrijk om u te realiseren dat de solidariteit die u toont door het ondersteunen van het werk van het NCCR voor de patiënten en voor de medewerkers een onmisbaar signaal is. Letterlijk onmisbaar, want mede door uw bijdrage kunnen verbandmiddelen en medicijnen aangeschaft worden en kunnen salarissen worden betaald. Maar ook figuurlijk onmisbaar, want blinkbaar zijn er toch nog mensen op de wereld die zich het lot van Gazaanse gehandicapten aantrekken.

Dus u bent niet helemaal machteloos. Ondersteun de zwaar getroffen bevolking van Gaza juist nu. Het is harder dan ooit noodzakelijk!

Maak uw bijdrage over op giro 8207589 t.n.v. Stichting Kifaia te Amsterdam.

Zoals u van ons gewend bent zien wij er persoonlijk op toe dat uw bijdrage goed besteed wordt. Zodra het qua veiligheid enigszins kan én zodra Israël de grens weer opent voor humanitaire organisaties gaat er ook weer een Kifaiaploeg kijken hoe we het NCCR het beste kunnen ondersteunen in hun werk.

Het bestuur van de Stichting Kifaia,
Anja Meulenbelt, Leo de Kam, Joes Meens

December 2008

Beste mensen,

Zoals elk jaar sturen we in december een brief met een terugblik op de afgelopen tijd. Het was een zwaar jaar, in de eerste plaats voor onze mensen in Gaza, maar dus ook voor ons, de ploeg van Stichting Kifaia. Drie grote problemen:

1. Met de verder opgevoerde belegering en blokkade wordt de nood in Gaza steeds groter.
2. Met de machtsovername door Hamas komt de onafhankelijkheid van de hulpverlenende instanties in Gaza in gevaar.
3. Door de blokkade wordt het voor buitenlanders, ook voor ons, steeds moeilijker om Gaza nog in te komen.

De noodsituatie

Op het moment dat we dit schrijven moeten we constateren dat het in Gaza nog nooit zo erg is geweest. Op een gegeven ogenblik was het brood op en aten de mensen vogelvoer, als dat er nog was. Door het gebrek aan brandstof was er voor de meeste mensen niet meer dan een paar uur elektriciteit per dag, of helemaal niet meer. De UNRWA die tachtig procent van de bevolking van basale voeding voorziet kreeg zelfs voor dat minimum niet meer genoeg voedsel de grens over. Er was al sprake van een massale chronische ondervoeding - vooral door vitamine en proteïnegebrek - waardoor de meeste kinderen bloedarmoede hebben; nu dreigt de nood in de buurt te komen van werkelijke verhongering. Een groot deel van wat mensen nodig hebben komt Gaza binnen via de smokkeltunnels, maar dat is nooit genoeg om anderhalf miljoen mensen te voeden en de meeste mensen hebben geen geld meer om het te betalen.

Zoals we al eerder schreven heeft ook het NCCR gebrek aan veel middelen. De medicijnen die ze nodig hebben werden meestal door ons mee de grens over genomen, maar ook dat bleek de afgelopen tijd niet meer mogelijk. Mondjesmaat komt er nog wat binnen, we nemen aan via de tunnels, zodat het NCCR deze maand op Internationale Dag voor de Gehandicapten, die altijd uitbundig wordt gevierd maar nu zonder demonstratie, de kinderen van het dovenschooltje schoenen cadeau kon doen.

Alle energie gaat op aan overleven. Er is weinig aandacht anders dan voor het naakte bestaan. Toch blijft het NCCR doorgaan met hun werk.

Onafhankelijkheid

Het NCCR blijft principieel een onafhankelijke organisatie. Ze zijn er voor alle patiënten, ongeacht geloof of politiek, en willen niet afhankelijk worden van de overheid of partijpolitiek. Er zijn pogingen geweest van de Hamas-overheid om de zaak over te nemen, zoals dat met veel andere NGO's is gebeurd, maar Khaled Abu Zaid heeft al die pogingen – die gepaard gingen met zowel dreigementen als met de belofte van meer geld - weten af te slaan.

Voor het NCCR was het een overwinning toen in november een nieuw bestuur werd gekozen. Er wordt veel belang gehecht aan de interne democratie, aan de inspraak van betrokkenen zelf, de gehandicapten, hun familieleden en de werkers in het veld. Maar nu waren de verkiezingen belangrijker dan ooit, om zich te weer te kunnen stellen tegen mogelijke overname. Opeens wilden veel nieuwe mensen lid worden om aan de bestuursverkiezingen deel te kunnen nemen – hiermee probeerde Hamas zijn invloed te vergroten. Omdat het NCCR een huisreglement heeft dat alleen gehandicapten of direct betrokkenen lid mogen worden, werd deze kleine coup verijdeld en er werd een nieuw, onafhankelijk bestuur gekozen: Khaled Abu Zaid blijft voorzitter, het bestuur bestaat uit drie mannen en drie vrouwen. Voor de komende tijd is onafhankelijkheid – waarschijnlijk – gewaarborgd. Het was dus even feest.

Drie keer is het ons dit jaar gelukt om de grens over te komen, in januari samen met Ina Bettman, een fysiotherapeut, en haar man Willem Vreeswijk. Die training ging vooral over de vaardigheden die de teams nodig hebben bij amputatie cases. In vroeger tijden kregen we vooral te maken met dwarslaesies en hersenbeschadigingen, doordat veel mensen door Israëlische scherpschutters in hoofd of rug werden geschoten, tegenwoordig gebruikt het leger nieuwe wapens – projectielen die vlak bij de grond ontploffen, waardoor van iedereen die in de buurt is de benen worden afgesneden, of zwaar verbrand. Dat en de interne gevechten waarbij veel jonge mannen met opzet door de knieën werden geschoten, veroorzaakten dat het NCCR te maken kreeg met een hausse aan amputatiegevallen. En dat terwijl het door de blokkades steeds minder mogelijk is om in het buitenland geopereerd te worden of daar kunstmatige ledematen aan te laten meten. We hebben in januari onze energie ook ingezet om met het fabriekje in Gaza en het Rode kruis samen te kijken of de voorzieningen op dat vlak verbeterd kunnen worden, we moeten op dit moment vrezen dat er door de nood even weinig van komt.

De volgende bezoeken gingen vooral, mede op verzoek van Stichting Kinderpostzegels, om het interne management van het NCCR te verbeteren, de rapportage, de database, de plannen voor de toekomst en de interne werkverdeling. Bij het laatste bezoek van Deny de Jong kon hij constateren dat het het NCCR was gelukt om veel verbetering aan te brengen: niet alleen is de organisatiestructuur helder, ook hebben ze een fantastische database. De efficiëntie van het werk is verhoogd, waardoor meer cliënten per dag bezocht kunnen worden.

De toegang tot Gaza

Het is ons dus enige keren gelukt om Gaza te bereiken, maar dat was niet eenvoudig. Meerdere keren werden we er mee geconfronteerd dat de ene medewerker wel toestemming kreeg, maar de andere niet en we alleen te horen kregen dat die 'still under procedure' was. Ook is het gebeurd dat de grens ondanks de toezeggingen en de toestemming toch weer dicht was en we dagen verloren voordat we er toch in konden. Dat is overigens niet alleen ons probleem, Israël wordt steeds strenger: ook buitenlandse journalisten en diplomaten werd de toegang geweigerd. Gaza wordt steeds verder van de buitenwereld afgesneden.

We hebben er alles aan gedaan. Jan Andreae en ik zijn op reis gegaan alleen om met de hoogste figuur van Erez te spreken, majoor Zilberman, en met een functionaris van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Daar werd duidelijk hoe de zaken staan: de uiteindelijke beslissingen over wie er worden toegelaten worden niet door het leger of door het ministerie genomen, maar door de Shin Beth, de interne veiligheidsdienst, die aan niemand verantwoording aflegt over de besluiten en waar ook geen beroep bij mogelijk is. Duurde het vroeger twee weken voordat je hoorde of je toestemming krijgt, nu kan het maanden duren, en dan nog krijg je niet te horen waarom de beslissing negatief uitvalt. Die toestemming wordt alleen nog gegeven aan erkende humanitaire organisaties en gelukkig vallen wij daar onder, al weten we niet voor hoe lang.

Deze situatie maakt onze planning erg moeilijk en heeft ons ook geld gekost. Want om met goedkope tickets te reizen - we letten op elk eurootje - moet je lang van te voren je vliegtuig reserveren. Tegelijk weten we dat we die vaak weer moeten annuleren als de gevraagde toestemming niet op tijd binnenkomt. Toch geven we het niet op. De reis voor december moest geannuleerd worden. Jan Andreae die ook in Israël moest zijn heeft het nog tevergeefs geprobeerd maar kwam er niet in. Maar in februari proberen we het weer. En het lukt gelukkig nog steeds wél om geld te sturen.

En door onze contacten met het Ministerie lukte het in augustus, als door een wonder, om Khaled Abu Zaid met zijn zoons naar Nederland te krijgen. Op het nippertje voor zijn visum was verlopen, hoorde hij op maandag dat hij dinsdag de grens van Erez over mocht, als hij zich maar vervolgens binnen een paar uur zou melden bij de Allenby Bridge naar Jordanië. Het was hem verboden om via Tel Aviv te reizen. Het was een zenuwslopende tocht, waarbij bij elke grens en elk vliegveld werd bedreigd dat ze teruggestuurd zouden worden, zelfs nog op Schiphol. Het is niet eenvoudig om in deze wereld een Palestijn te zijn. Het lukte, en voor het eerst sinds twee jaar hadden de kinderen vakantie en kon Khaled om de tafel met zijn belangrijkste donateurs, Hilde de Groot van Icco en Niko Tetteroo van Stichting Kinderpostzegels, om te overleggen wat we doen konden aan de grote nood.

De toekomst

Want dit is de grootste paradox van de situatie: mede omdat het NCCR zo solide en solidair door Nederland worden gesteund overleefden ze het tot nu toe en doen, wij vinden het een wonder, hun werk nog steeds fantastisch en met grote inzet. Maar omdat zoveel andere organisaties het loodje hebben gelegd en moesten sluiten hebben ze veel te veel cliënten. Het aantal mensen dat ze dagelijks moeten bezoeken verdrievoudigde. Ze hadden dus meer geld nodig, voor uitbreiding van de staf, maar ook omdat de prijs van alles - waaronder ook (gesmokkelde) benzine - hoger werd. Het is ons met vereende krachten gelukt om dit jaar meer geld te sturen en ook de andere donateurs sprongen bij.

Een andere paradoxale ontwikkeling is dat het nu waarschijnlijk gaat lukken om meer structurele financiering te krijgen via andere internationale donororganisaties. Zij willen Gaza helpen, maar er zijn nog weinig Palestijnse organisaties over die onafhankelijk zijn - de meeste donors willen niet aan Hamas overdragen of mogen dat niet van hun regeringen - en die ook nog doorgaan met het leveren van kwalitatief goede en betrouwbare hulp. Het NCCR valt gelukkig in de prijzen en we hopen dat hun toekomst daarmee voorlopig verzekerd blijft.

Wij van Kifaia, gaan met jullie hulp, zo goed en kwaad door als we kunnen. We kunnen nog steeds beloven dat het geld dat we ontvangen goed terecht komt. Mocht die situatie veranderen, dan stoppen we ogenblikkelijk met het doorsturen van geld en dan hoort u dat van ons.

Dit jaar ontvangt u van ons dus deze nieuwsbrief zonder mooie geborduurde kaart of andere cadeautjes helaas, aangezien we er niet in konden. We nemen aan dat u ook zonder dat bereid bent om de mensen in Gaza, die het meer nodig hebben dan ooit, te blijven steunen. Dat u, net als wij, doorgaan, helpt ons erg om het vol te houden. En de mensen in Gaza.

Namens hen, en namens ons, onze hartelijke dank.

Anja Meulenbelt
Coördinator Stichting Kifaia

2008 Een jaar van grenzen

Terugblik door Joes Meens

Zoals u weet heeft Stichting Kifaia drie doelstellingen: het werven van fondsen en bemiddelen tussen Nederlandse donororganisaties en het NCCR, het vertellen in Nederland van wat zich werkelijk afspeelt in de Gazastrook en het trainen, coachen en begeleiden van de medewerkers van de home care teams.

Als coördinator trainingen van Kifaia kijk ik terug op een jaar dat gekenmerkt wordt door veel grenzen. De start was hoopvol: begin januari reisden we naar Gaza met Ina Bettman, fysiotherapeute en haar man Willem Vreeswijk. We hadden een themaweek rondom het onderwerp amputatie georganiseerd en dat werd een groot succes. Ina had zeer aanspreekbaar onderwijs georganiseerd, beginnend met een les elementaire bewegingsleer als opstap naar het revalideren van amputatiepatiënten. Stompzwachtelen kon geoefend worden op eigen patiënten en tijdens thuisbezoeken werd de nodige aandacht besteed aan aanpassing van de woonomgeving en aan instructies van de cliënten om hun geamputeerde ledematen in zo goed mogelijke conditie te krijgen en houden. De confrontatie met zoveel nieuwe amputatiepatiënten, veelal jonge mannen die slachtoffer waren van intern geweld, was zwaar.

Bij toeval (of bestaat toeval niet?) kwamen we in contact met twee medewerkers van het Internationale Rode Kruis die bezig waren met de voorbereidingen van het opzetten van een nieuwe structuur voor het aanmeten van beenprothesen in samenwerking met de (enige) prothesewerkplaats in de Gazastrook. Het voorbereiden van amputatiepatiënten op het prothetiseren en de nazorg na het aanmeten en passen van de prothese is een klus die uitstekend gedaan zou kunnen worden door de fysiotherapeuten van het NCCR. Maar dan moeten daar wel fondsen voor komen, anders gaat zo'n project ten koste van de overige NCCR-clieënten. Want de capaciteit van wat de home care teams kent grenzen.

In mei kreeg ik geen toestemming om de Gazastrook in te gaan, zonder opgaaf van redenen bleef ik maar "under procedure". Het was vreselijk frustrerend om zo in onze ambities begrensd te worden, maar anderzijds was het een goede oefening in het ervaren van wat de Palestijnen dagelijks meemaken.

Het lukte het NCCR in 2008 om een derde home care team operationeel te maken en het was nodig om, na de vele personele wisselingen van de laatste tijd, weer de basiscursus multidisciplinair (samen)werken te herhalen en veel praktijkoefening te doen. Dat deden we in augustus. Ook de contacten met de medewerkers van het Rode Kruis en de prothesefabriek werden opnieuw aangehaald met wederzijds veel enthousiasme, maar het opstarten van fondsenwerving in een land dat zo totaal afgegrensd is van de buitenwereld is uitermate gecompliceerd.

Voor oktober hadden we een themaweek psychiatrie gepland; een terrein dat voor onze Gazaanse collega's nog vrijwel onbekend is. Samen met de huisartsen Marijke Lutjenhuis en Joep Avezaat zouden we onderwerpen als post traumatische stress syndroom en depressiviteit bespreken. We vonden het reuze spannend om als generalistisch werkende artsen deze materie te behandelen in een gebied waar trauma's, stress, geweld, angst en machteloosheid aan de orde van de dag zijn. Maar opnieuw botsten we op gesloten grenzen. We hadden helaas de trip gepland in een tijd dat men in Israel allerlei feesten viert en het openbare leven grotendeels stilligt. Tja, dus ook daar moeten we rekening mee gaan houden. Het was opnieuw vreselijk frustrerend om alsmat aan te lopen tegen het "under procedure" zijn, terwijl we al zo vroeg gestart waren met de visumaanvraag en de teleurstelling was groot toen we op de dag voor gepland vertrek moesten annuleren.

Toen Jan Andreae en Anja eind oktober een onderhoud hadden met de hoogste veiligheidsofficier van Erez (de grensovergang) leerden we dat de beslissingen over wel of niet toegelaten worden niet meer in Erez genomen worden, maar in Tel Aviv. Weer een nieuwe grens waar we tegenaan lopen. En ten slotte zouden Joep, Marijke en ik in december opnieuw een poging doen om onze geplande training over psychiatrie te geven. Maar nu konden we al ruim van tevoren zien dat de grenzen echt potdicht zaten. Uiteindelijk hebben we in 2008 dus maar twee van de vijf geplande trainingen kunnen geven.

Een andere grens waar het NCCR tegenaan loopt is het schrijnende gebrek aan alle mogelijke medische materialen. Het is gelukt om in januari en augustus een paar koffers vol medicijnen en verbandmiddelen mee te nemen, maar een poging om van tevoren bij zowel Israëlische als Palestijnse autoriteiten toestemming te krijgen voor het "legaal" meenemen van deze spullen (d.w.z. zonder het risico dat ze achtergehouden worden) is er nog niet. Israel doet nu niet moeilijk maar de juiste autoriteiten in Gaza te bereiken is lastig.

Concluderend kunnen we stellen dat we nog nooit tegen zoveel grenzen zijn aangelopen in tien jaar Kifaia als in 2008. Heel frustrerend voor ons, maar het valt in het niet bij de alledaagse werkelijkheid voor de Palestijnen. Ook in 2009 blijven we als het enigszins verantwoord is én als de grenzen open zijn, doorgaan met onze trainingen want onze betrokkenheid is wel grenzeloos!

Tenslotte past hier een woord van hartelijke dank aan Ina, Willem, Joep, Marijke en aan hun achterbannen voor hun inzet en aan u, onze sponsors en donateurs, zonder wie wij ons trainingswerk niet kunnen doen.

Rest mij u een voorspoedig, gezond en gelukkig Nieuwjaar te wensen met heel veel vrede.

Joës Meens, verpleeghuisarts
Coördinator trainingen Stichting Kifaia

